

Kolejny region opublikował projekt strategii rozwoju do 2020 r. Dokumenty te analizujemy pod kątem wyznaczenia tzw. Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI). Bowiem to one, obok 11 priorytetów UE, są drugim azymutem ukierunkowania interwencji funduszy strukturalnych w regionie w okresie 2014-2020.

Wytyczenie w regionie obszarów funkcjonalnych, to tylko początek. Decyzja ta nie niesie z sobą poważnych skutków, oprócz oczywiście potwierdzenia pewnej szerszej wspólnoty interesów lokalnych, niż te wytyczone formalnymi granicami administracyjnymi poszczególnych jednostek samorządu. Nie wszystkie bowiem obszary funkcjonalne wytyczone w ramach polityki przestrzennej muszą stać się automatycznie obszarami strategicznej interwencji w rozumieniu polityki regionalnej (czytaj: skierowania strumienia pieniędzy). Będą nimi tylko te, które zarząd województwa oznaczy jako OSI. Miejmy nadzieję – stosując zasadę partnerskiej współpracy – w porozumieniu z samorządami lokalnymi tworzącymi województwo.

Pięć podstawowych kategorii OSI

Przypomnijmy, że rząd wybrał jako podstawową listę pięciu kategorii OSI: (1) Polska Wschodnia, (2) miasta wojewódzkie i ich obszary funkcjonalne; (3) miasta i dzielnice miast wymagające rewitalizacji; (4) obszary, w szczególności wiejskie, o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe; (5) obszary przygraniczne. Samorząd województwa może jednak wyznaczyć na swoim terenie także inne OSI, o ile uzna to za to za stosowne. Mogą być nimi np. miasta subregionalne wymagające interwencji w zakresie innym niż rewitalizacja, obszary skrajnie peryferyjne, obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy, Żuławy, czy obszary górskie.

Władze Podlaskiego zdecydowały o wytyczeniu 6 obszarów strategicznej interwencji

Już na początku rozdziału dotyczącego obszarów strategicznej interwencji, autorzy podlaskiej strategii wyjaśniają, iż w ich rozumieniu „*obszary te nie są utożsamiane, jak niegdyś, wyłącznie z problemami i obszarami problemowymi. OSI są obszarami województwa podlaskiego, gdzie dostrzegana jest potrzeba realizacji celów strategicznych, by wzmocnić potencjały regionu lub zlikwidować jego słabości. (...) Efektywność polityki rozwoju jest uwarunkowana analizą barier i potencjałów oraz właściwego dostosowania interwencji do specyfiki poszczególnych obszarów.*”. Poniżej znajdziecie Państwo wyliczenie poszczególnych obszarów oraz uzasadnienie ich wyboru przez autorów.

1. Białystok, jako stolica regionu, i jego obszar funkcjonalny. Strategia zawiera uzasadnienie i szczegółową mapę tego obszaru.
2. Subregionalne ośrodki wzrostu. Wybrano Łomżę i Suwałki oraz jako pretendenta do tego miana Bielsk Podlaski. Miasta te pomimo trudności, z jakimi borykały się w początkowym okresie po wprowadzeniu reformy terytorialnej organizacji kraju, są dziś ważnymi centrami rozwoju. Bardzo istotne jest, aby ośrodki te dążyły do wykształcenia indywidualnych specjalizacji opartych o endogeniczne potencjały, a cele polityki rozwojowej koncentrowane były wokół tych specjalizacji.
3. Miasta powiatowe: poza Białymstokiem, Suwałkami i Łomżą oraz Bielskiem Pdl., to: Sejny, Augustów, Grajewo, Kolno, Sokółka, Mońki, Zambrów, Wysokie Maz., Hajnówka i Siemiatycze. Natężenie problemów w niektórych miastach województwa podlaskiego (Mońki, Sokółka, Grajewo, Kolno) należy do najwyższych w Polsce. Miasta te borykają się z problemami wyludniania oraz silnej konkurencji zewnętrznej. Muszą być więc wspierane szeroką paletą instrumentów. Jednak szczególnie ważne w tym przypadku są kwestie związane z gospodarczym i

ponadlokalnym charakterem tych miejscowości. Muszą one pełnić rolę węzłów gospodarczych, edukacyjnych i usługowych nie tylko dla mieszkańców tych miast, ale również dla społeczności gmin sąsiadujących.

4. Obszary wiejskie. Określane są one w polityce rolnej i rozwoju wsi, jako gminy wiejskie oraz gminy miejsko-wiejskie, w których główne miasto liczy poniżej 5 tys. mieszkańców. Obszary te zajmują zdecydowaną większość województwa podlaskiego, są jednocześnie bardzo zróżnicowane i dlatego pełnią różne funkcje, od typowo rolniczych, przez turystyczne, do funkcji podmiejskich mieszkaniowych. Oznacza to, że na obszarach wiejskich będą realizowane bardzo różnorodne instrumenty rozwoju powiązane z paletą celów strategicznych i operacyjnych. Przede wszystkim gminy wiejskie i wskazane miejsko-wiejskie muszą zostać wsparte instrumentami podnoszącymi jakość kapitału ludzkiego, od początkowego okresu przedszkolnego, po działania z zakresu kształcenia ustawicznego. Interwencja w tym zakresie powinna przyczynić się również do wzrostu przedsiębiorczości i umiejętności konkurowania na rynkach pracy. Z uwagi na przyjęty w regionie model energetyki rozproszonej, obszary wiejskie to główne miejsce lokalizacji inwestycji dotyczących produkcji energii opartej na odnawialnych źródłach energii. Gminy wiejskie wymagają również poprawy dostępności komunikacyjnej do ośrodków powiatowych, a także działań w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej, w tym teleinformatycznej. Dostęp do nowoczesnej infrastruktury będzie wpływał pozytywnie na gminy typowo rolnicze, jak i turystyczne.
5. Obszar przygraniczny. W jego skład wchodzi 8 powiatów i dwa miasta na prawach powiatu. Znaczna część działań we wskazanym obszarze będzie ukierunkowana na przewyższanie niedogodności położenia gmin w strefie granicy zewnętrznej Unii Europejskiej (od słabości infrastrukturalnych, po ograniczone możliwości kooperacji transgranicznej). Ze względu na przyszłościowy kierunek rozwoju regionu, jakim jest specjalizacja w zakresie współpracy i relacji ze Wschodem, interwencja w obszarze przygranicznym powinna dotyczyć rozwoju wszelkich form kooperacji między podmiotami województwa podlaskiego, a podmiotami krajów sąsiadujących.
6. Gminy, których rozwój uwarunkowany jest siecią Natura 2000. Gminy oferujące miejsca atrakcyjne dla różnych rodzajów turystyki nie zawsze mogą liczyć na adekwatne dochody z tego tytułu. Ponadto przegrywają konkurencję z ośrodkami, w których realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych przebiega w sposób uproszczony w stosunku do obszarów chronionych. Dlatego strategicznym wyzwaniem będzie wzrost jakości życia, dostępności do usług publicznych oraz rozwój infrastruktury w gminach, których oferta turystyczna i uwarunkowania prawne nie dają możliwości na realizację wszelkich inwestycji.

Projekt „Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020” trafił obecnie pod opinię Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Źródło: material dla KWRiST